

K E S K
KONNA
ÕIGUSE
KESKUS

Raielubade andmise vaidlused kohtupraktikas 2024. aastal

Õigusliku analüüsi jätkuülevaade

Koostajad:

Kärt Vaarmari
Marilin Palts

Detsember 2024

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Metsateatis kui haldusakt ja sellele kohalduvad haldusmenetluse nõuded	5
1.1. Metsateatise menetlusse kaasamine	5
1.2. Kaalutusõigus raieloa andmise otsustamisel	5
1.3. Metsateatise põhjendamiskohustus.....	6
1.4. Metsateatise kõrvaltingimused	6
2. Piirangutega arvestamine.....	7
2.1. Kaitsealuste liikide kaitse	7
2.1.1. Metsateatise andmisest keeldumine KeÜS § 10 alusel	7
2.1.2. Kõrvaltingimuste seadmine kaitsealuse liigi kaitseks	7
2.2. Raie rohevõrgustiku aladel	8
2.3. Mets kui puhver kaitseks müra eest	9
2.4. Piirangutega arvestamine militaaraladel	9
3. Raiete keskkonnamõju hindamine (Natura hindamine)	10
LISA: Kasutatud kohtulahendite nimekiri.....	12

Sissejuhatus

Käesoleva kohtupraktika ülevaate koostas SA Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK) poolt Päästame Eesti Metsad MTÜ tellimusel.

Ülevaade on jätk Keskkonnaõiguse Keskuse (KÕK) 2024. a juunis avalikustatud analüüsile „[Raielubade andmise vaidlused kohtupraktikas aastatel 2020-2023](#)“ (edaspidi viidatud ka kui *põhianalüüs*) ning selle eesmärgiks oli anda tellijale ülevaade pärast viidatud analüüsi valmimist tekkinud uuest kohtupraktikast analüüsis käsitletud teemadel.

Põhianalüüsi koostamisel kaardistati 107 lahendit (kohtuotsust ja -määrust) perioodist 1.01.2020-10.01.2024. Käesoleva jätkuülevaate koostamiseks on tehtud täiendav lahendite seire perioodi 1.01.2023-31.12.2024 kohta. Täiendava seire periood kattus osaliselt varasema seire perioodiga, et hõlmata sellesse ka võimalikud 2023. a tehtud, ent hiljem jõustunud lahendid, mida varem kohtulahendite andmebaasis ei olnud kajastatud.

Täiendavas seires kaardistati 21 vaadeldud perioodil jõustunud lahendit, millest töö eesmärgi seisukohalt osutus asjakohaseks 14 lahendit. Kasutatud lahendite loetelu on esitatud ülevaate lisas.

Sarnaselt põhianalüüsiga puudutas ka 2024. a lahenditest oluline osa **halduskohtumenetluse küsimusi** nagu kaebeõigus, kaebetähtaeg jmt. Kuna jätkuülevaate lähteülesandeks oli täiendada põhianalüüsi üksnes sisuküsimustes, siis halduskohtumenetluse teemasid ülevaates põhjalikumalt ei käsitleta. Ülevaatlikkuse huvides olgu välja toodud lahendid, milles võeti seisukohti kohtumenetluse küsimustes:

- Keskkonnaühendused saavad metsateatise laiendatud kaebeõigusest tulenevalt keskkonnakaitseliste argumentidega vaidlustada; üksikisik aga avalikke huve kaitsta ei saa ning piiratud on ka KOV kaebeõigus ([RKHKm 3-22-1389](#), [TlnRnKo 3-21-1852](#), [RKHKo 3-21-2074](#), [TlnRnKm 3-24-1473](#), [TlnHKo 3-23-522](#));
- Kaebetähtaja osas on halduskohus ühes asjas leidnud, et 30 päeva on piisavalt pikk aeg selleks, et keskkonnaorganisatsioon suudaks hinnata, kas haldusakt rikub tema õigusi või mitte; seejuures on keskkonnaorganisatsioonil kõrgendatud hoolsuskohustus ([TlnHKm 3-24-466](#));
- Jätakuvalt on kohtud leidnud, et metsateatise kehtivuse lõppemisel kohtumenetluse kestel on lubatud üleminek tuvastusnõudele ([TlnRnKo 3-21-2778](#), [TlnRnKo 3-21-1852](#));
- Jätakuvalt on kohtud leidnud, et RMK kui valitsusasutus ei saa raielubade vaidluses olla kolmandaks isikuks, vaid tuleb vajadusel kaasata haldusorganina ([TlnRnKo 3-22-358](#), [TlnRnKm 3-22-410](#), [TlnRnKm 3-24-820](#)); selle tagajärjel on RMK kolmanda isikuna menetlusest ka kõrvaldatud ning jäetud RMK apellatsioonkaebused rahuldamata, ühes asjas esitas RMK juba ise apellatsioonkaebusest loobumise avalduse ([TlnRnKm 3-22-369](#));
- Mitu lahendit puudutas ka esialgse õiguskaitse kohaldamist ehk raiete peatamise põhjendatust kohtumenetluse ajaks ([TlnRnKm 3-24-820](#), [TlnHKm 3-24-1415](#), [TlnRnKm 3-24-1473](#)).

Sisulistest küsimustest, mida kohtud on puudutanud, on ülevaates käsitletud järgmisi teemasid: 1) metsateatis kui haldusakt ja sellele kohalduvad haldusmenetluse nõuded (sh kaasamine, põhjendamiskohustus, kõrvaltingimuste seadmine); 2) looduskaitsete jm

piirangutega arvestamise kohustus raielubade andmisel; 3) raiete keskkonnamõju hindamine (Natura hindamine).

Ülevaate koostasid SA Keskkonnaõiguse Keskuse õigusekspert Kärt Vaarmari (põhiautor) ja jurist Marilin Palts (kohtulahendite kaardistus).

Teemade käsitlemisel oli peamiseks eesmärgiks anda ülevaade, kas pärast eelmise analüüsi valmimist on kohtupraktikas midagi oluliselt muutunud. Põhjalikku õiguslikku hinnangut lahendites käsitletud küsimustele ei ole analüüsi piiratud mahu tõttu antud.

1. Metsateatis kui haldusakt ja sellele kohalduvad haldusmenetluse nõuded

1.1. Metsateatise menetlusse kaasamine

Põhianalüüsis kajastatud Päraküla lahendist ([RKHKo 28.09.23 asjas nr 3-21-979](#)) tulenes oluline seisukoht, et enne metsateatise registreerimist tuleb teavitada laiemat avalikkust vähemalt juhtudel, kui raiega kaasneb keskkonnaoht. Riigikohus leidis selles asjas, et avalikkusele saaks metsateatise menetlustähtajast tulenevalt anda seisukohtade esitamiseks aega üks nädal või 10 päeva, mida tuleb üldjuhul lugeda keskkonnaühenduste jaoks metsateatise menetluses piisavaks reageerimisajaks.

Päraküla lahendi järel on Keskkonnaamet ja Kliimaministeerium väljendanud seisukohta¹, et kaasamisnõue on täidetud 1. juulist 2024 jõustunud metsaseaduse muudatusega, mille kohaselt metsaomanik ei tohi raiega alustada enne 10 päeva möödumist metsateatise andmisest (MS § 41 lg 13).

See seisukoht on selgelt ümber lükatud Riigikohtu 10.06.24 otsusega asjas nr 3-21-2074, milles Riigikohus on sõnaselgelt märkinud: *Kaasamise kohustust ei kummuta raielubade vaidlustamise reaalsele võimalusele kaasa aitav, 1. juulil 2024 jõustuv metsaseaduse § 41 lg 13 uus redaktsioon, mille kohaselt ei või raiet teha enne kümne päeva möödumist raieloa andmisest. HMS § 11 lg 1 p 3 ja § 40 näevad ette kolmanda isiku kaasamise enne, mitte pärast otsuse tegemist. Keskkonnaamet peab tegema mõistlikke pingutusi kolmandate isikute menetlusse kaasamiseks.* ([RKHKo 10.06.24 asjas nr 3-21-2074](#), p 17)

Sisult oli viidatud Riigikohtu lahendis tegemist üksikisikust kaebaja menetlusse kaasamise küsimusega. Riigikohus leidis, et raieloa menetluses ei kuulatud kaebajat ära ning leidis, et sellega rikuti haldusmenetluse nõudeid. Ent samuti leidis Riigikohus, et see menetlusviga ei võinud mõjutada asja otsustamist ja seega metsateatist ei tühistatud. Riigikohtu hinnangul puudus keeldumisasutus raieloa andmiseks. Lahendit on põhjalikumalt kajastatud ka Keskkonnaõiguse Keskuse uudiskirjas: <https://k6k.ee/uudiskiri/2024/suvi/rk-3-21-2074>.

1.2. Kaalutlusõigus raieloa andmise otsustamisel

Põhianalüüsis on välja toodud, et perioodil 2020-2023 on kohtupraktikas selgelt leitud, et Keskkonnaametil on raieloa andmise otsustamisel vähemalt teatud juhtudel kaalutlusõigus. Küsimus on mh olnud selles, mida lugeda „õigusakti nõudeks“, millele vastavust Keskkonnaamet metsateatise registreerimisel MS § 41 lõike 8 ja lõike 8¹ tähenduses peab hindama. Varem on kohtud sellisteks õigusakti nõueteks lugenud nt KOV üldplaneeringut, ent ka KeÜS § 10, mille kohaselt tuleb vältida keskkonnoahtu.

10.06.2024 otsuses asjas nr 3-21-2074 on Riigikohus muuhulgas käsitletud Keskkonnaameti kaalumisruumi seoses kontrollimisega, kas metsateatis vastab õigusakti nõuetele. Selles asjas oli küsimuse all, kas KeA sai ja pidi arvestama raieloa andmisel, et metsaraie tulemusena võib kaduda müra, tolmu jms puhver kaebaja kinnistu ja kavandatava kaevandamisala vahel.

¹ Nt Eesti Keskkonnaühenduste Koja 14.03.24 kohtumisel Keskkonnaametiga ning Eesti Keskkonnaühenduste Koja 4.06.24 kohtumisel Kliimaministeeriumi ametnikega.

Riigikohus piiritles selles asjas kaalutlusruumi ulatust metsaraie tulemusena kõrvalasuvast karjäärast isiku kinnistule levida võiva müra ja tolmu kui keskkonnahäiringuga arvestamisel, leides mh:

Raieloa menetluses ei ole Keskkonnaametil müra, tolmu ja peenosakeste juures nii ulatuslikku kaalumisruumi kui kohaliku omavalitsuse üksustel planeerimismenetluses (vrd RKHKo nr 3-3-1-88-15). MS § 41 lg 8 kohaselt on Keskkonnaametil õigus raieloa andmisest keelduda, kui kavandatud raie ei vasta õigusaktide nõuetele. Selliseks „õigusakti nõudeks“ on ka KeÜS § 10, mille järgi tuleb keskkonnoahtu vältida (RKHKo nr 3-21-979/44, p 22). Keskkonnoahtu või olulist keskkonnahäiringut tuleb sama paragrahvi järgi erandina taluda, kui tegevus on vajalik ülekaaluka huvi tõttu, puudub mõistlik alternatiiv ja keskkonnoahtu või olulise keskkonnahäiringu vähendamiseks on võetud vajalikud meetmed. (---) Raieloa menetluses ei pea Keskkonnaamet üldjuhul hindama, kuidas võib metsa raie mõjutada häiringute levimist olemasolevatelt või kavandatavatelt kaevandamisaladelt või muudelt sarnastelt objektidelt. Metsaomanikul ei ole üldist kohustust säilitada kasvav mets teise isiku huvides. (RKHKo 10.06.2024 asjas nr 3-21-2074, p 12-14).

1.3. Metsateatise põhjendamiskohustus

Nagu põhianalüüsis märgitud, on kohtupraktikas olnud vaidlusküsimuseks, mil määral tuleb metsateatise registreerimisel esitada selle kui haldusakti kirjalikud põhjendused.

10.06.24 otsuses asjas 3-21-2074 selgitas Riigikohus ka metsateatise kui raieloa andmise põhjendamiskohustust: *Menetluses laekunud kaalukate vastuväidetega mittenõustumist tuleb raieloa andmisel põhjendada (HMS § 56 lg 1; RKHKo nr 3-21-979/44, p 35). MS § 41 lg 8.1 ei ütle, et raieloa andmist ei pea ühelgi juhul põhjendada. Halduskulud ei saa olla õigustus haldusakti põhjendamata jätmiseks, sest mistahes otsuse põhjendamine tähendab mingisugust ressursikulu. Kolleegium meenutab, et haldusakti põhjendamine on oluline kohtusse pöördumise õiguse (PS § 15 lg 1) tagamiseks. (RKHKo 10.06.2024 asjas nr 3-21-2074, p 23)*

1.4. Metsateatise kõrvaltingimused

Riigikohus on 10.06.24 otsuses asjas 3-21-2074 metsateatise kõrvaltingimustega seondult muuhulgas märkinud, et „kui raie õiguspärasuse tagamiseks on tarvis mets mingis ulatuses säilitada, siis tuleks see kohustus tagada raieloa kõrvaltingimustega. Piisav ja õigusselge ei pruugi olla jääda lootma pelgalt heale tavale, rahvusvahelistele standarditele ja RMK sisedokumentidele, sest need ei tekita naabrile subjektiivseid õigusi.“ (RKHKo 10.06.2024 asjas nr 3-21-2074, p 25)

Kaitsealuste liikide kaitseks kõrvaltingimuste (pesitsusrahu) kehtestamise osas vt käesoleva ülevaate p 2.1.2 „Kõrvaltingimuste seadmine kaitsealuse liigi kaitseks“.

2. Piirangutega arvestamine

2.1. Kaitsealuste liikide kaitse

2.1.1. Metsateatise andmisest keeldumine KeÜS § 10 alusel

Kohtuasjas 3-23-406 on Tallinna halduskohus lugenud õiguspäraseks Keskkonnaameti keeldumise lubamast raiet merikotka elupaigas, mille osas oli kaitse alla võtmine alles pooleli. Vaidlusalust raiet sooviti teha kinnistul, mille kogu ulatuses oli Eesti looduse infosüsteemi kantud merikotka elupaik. Merikotkas on I kaitsekategooria liik. Halduskohus käsitles lahendis põhjalikult merikotka kaitseks vajalikke tingimusi – pesametsaks vajalik metsamassiiv kuni 500 m kauguseni pesapuust, samuti ohutegureid, millest peamine on sobivate pesapuude vähesus ja sobivate pesapaikade hävimine, eelkõige tingituna metsaraiest. Halduskohus tuvastas, et raie lubamisel enne käimasoleva kaitsekorra muutmist oleks osa merikotka elupaigast hävitatud. Kaitsekorda muutev kaitse-eeskiri oli aga alles menetlemisel, mistõttu sellest veel raiepiiranguid ei tulenenud. Seetõttu luges halduskohus lubatavaks tuginemise KeÜS §-le 10, mis näeb ette, et keskkonnaohtu tuleb vältida (vältimispõhimõte).

Täpsemalt leidis halduskohus KeÜS § 10 rakendamise osas järgmist:

10. (---) Kohus leiab, arvestades tolleks hetkeks vastustajale teada olnud asjaolusid, et vastustajal oli õigus keelduda metsateatise registreerimisest ka viitega KeÜS § 10, kuivõrd ilmselge on see, et raied, mis on vastuolus menetluses oleva kaitse-eeskirjaga ja seal sätestatud kaitsekorraga võivad mõjutada ebasoodsalt loodusobjekti seisundit (sh merikotka elupaika). Järelikult oli vastustajal võimalik keelduda viitega KeÜS § 10 metsateatise registreerimisest. Nagu vastustaja on selgitanud, on tegemist hindamisotsusega, millisel juhul tuli vastustajal hinnata metsateatise vastavust seadusele. Antud juhul ei olnud metsateatise registreerimine kooskõlas KeÜS § 10 sätestatud keskkonnaohu vältimise põhimõttega ehk ettevaatusprintsipiiga. Kohus selgitab, et ettevaatusprintsip on üks peamisi printsiipe looduskaitstes. ([Tallinna HK 15.12.2023 otsus asjas nr 3-23-406, p 10](#))

2.1.2. Kõrvaltingimuste seadmine kaitsealuse liigi kaitseks

Põhianalüüsis kajastatud nn Päraküla lahendis (3-21-979) võttis Riigikohus 2023. a septembris mh seisukoha, et LKS § lg 6¹ ei näe ette kohustust sätestada liikide häirimise jms keelud metsateatise registreerimise otsuse konkretiseeritud kõrvaltingimustena, ent Keskkonnaamet võib siiski LKS § 55 lg-st 6¹ tuletatavaid tingimusi ennetava meetmena metsateatise registreeringule haldusmenetluse seaduse (HMS) § 53 lg 2 p-de 2 ja 3 alusel lisada, kui ilmneb konkreetne oht, et raiumine võib muidu kaasa tuua LKS § 55 lg 6¹ rikkumise ([RKHKo 3-21-979, p 26](#)).

Tallinna halduskohus ongi asjas 3-24-829 mh Päraküla seltsi lahendile tuginedes lugenud õiguspäraseks lageraiele tingimuste seadmise, täpsemalt ajaliste piirangute seadmise väike-konnakotka elupaigas. Halduskohus on leidnud:

8. Kohus leiab, et vaidlustatud metsateatis on lageraiele tingimuste seadmisel õiguspärane ning kaebus tuleb jätta rahuldamata. Seejuures ei nõustu kohus kaebajaga, et raietegevusele ajaliste piirangute seadmiseks puudub nii faktiline kui ka õiguslik alus. Faktiliselt asjaoluks, mis raiepiirangut lubab seada, on eraldisel 45 väike-konnakotka elupaiga olemasolu. Õiguslikuks aluseks on aga haldusmenetluse seaduse 53 lg 1 punktide 2 ja 3, mis lubavad kõrvaltingimuse seadmist, kõrval ka LKS §

50 lg 5 ja § 55 lg 61 ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 10 (vältimispõhimõtte) ja § 11 (ettevaatuspõhimõtte).

9. (---) Kohus märgib, et kaebajal oleks ka ilma kõrvaltingimuse seadmiseta kohustus järgida, et tema tegevus I kaitsekategooria linnuliiki paljunemise ja poegade kasvatamise ajal tahtlikult ei häiri (LKS § 55 lg 61). Nimelt sätestab LKS § 55 lg 61, et keelatud on looduslikult esinevat lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lisaks sätestab LKS § 50 lg 5, et kui väike-konnakotka elupaik ei ole kindlaks määratud püsielupaigana, on inimesel keelatud viibimine väike-konnakotka püsielupaigas 15. märtsist 31. augustini. Seega välistab ka LKS pesitsusajal raietööde tegemise elupaigas. Ehkki tegemist on seadusest tuleneva kohustusega, siis oli vastustajal õigus see tingimus sätestada metsateatise kõrvaltingimuseks, et välistada igal juhul I kaitsekategooria linnuliigi häirimine pesitsemisel ja poegade kasvatamisel.

(Tallinna HK otsus 18.06.2024 asjas nr 3-24-829, p 8-9)

2.2. Raie rohevõrgustiku aladel

Põhianalüüsis kajastatud Päraküla seltsi lahendist (RKHKo 28.09.23 asjas nr 3-21-979) tulenesid olulised Riigikohtu seisukohad raielubade andmise kohta rohevõrgustiku aladel. Riigikohtu lahendist järeldub, et Keskkonnaamet ei saa metsateatiste registreerimisel lähtuda formaalselt vaid asjaolust, et üldplaneeringust ei tulene ranget keelunormi raiete tegemiseks, vaid metsateatise menetluses tuleb Keskkonnaametil konkreetseid asjaolusid arvestades kaaluda nii huvi metsa majandada kui võimalikku olulist negatiivset mõju rohevõrgustiku eesmärkidele.

2024. a praktika näitab, et Riigikohtu lahendi tulemusena on ka alama astme kohtute lähenemine muutunud. Asjas nr 3-21-2778 (nn Palojärve kaasus) oli halduskohus 2022. a novembris jätnud MTÜ Päästame Eesti Metsad kaebuse rahuldamata, kuna leidis mh, et planeeringutest ei tulenenud konkreetset raiekeeldu. 2024. a veebruaris on Tallinna ringkonnakohus halduskohtu otsuse aga tühistanud ning MTÜ kaebuse rahuldanud, tuginedes peaausjalikult just Riigikohtu lahendile Päraküla seltsi asjas. Ringkonnakohus leidis:

(---) Eeltoodu põhjal võib väita, et asjakohased üldplaneeringud on rohevõrgustiku toimimist puudutavas osas deklaratiivsed. Metsamajandamise mõju ei ole sisuliselt hinnatud ega seatud mingeid piiranguid seoses raietega. Sarnaselt Riigikohtu 28.09.2023 otsuses nr 3-21-979 tuvastatuga ei ole ka praegusel juhul sätestatud spetsiifilisi tingimusi rohevõrgustiku eripärast lähtudes. Järelikult ei saanud vastustaja metsateatise registreerida rohevõrgustiku osas asjaolusid välja selgitamata ning kaalumisetä. Juba üksnes sel põhjusel on vastustaja otsused metsateatiste registreerimiseks õigusvastased ning kaebus tuleb rahuldada. Puudub vajadus hinnata kaebuse ja apellatsioonkaebuse teisi väiteid. (Tallinna RnK 15.02.2024 otsus asjas nr 3-21-2778, p 10)

2024. a juunis on Riigikohus asjas nr 3-21-2074 oma seisukohti veelkord sisuliselt korranud:

15. Eriline on aga õiguslik olukord rohevõrgustiku metsas. Halduskohus on teinud kindlaks, et raieluba nr 50000498005 kattub osaliselt rohevõrgustiku alaga. Tulenevalt HKMS § 229 lg 1 esimesest lausest lähtub sellest ka Riigikohus. Metsa paiknemine rohevõrgustiku alal iseenesest metsa raiumist, sh lageraiet ei välista. Planeerimisseaduse § 6 p 17 sätestab, et rohevõrgustik on eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustav

looduslikest ja poollooduslikest kooslustest koosnev süsteem, mis koosneb tugialast ja tugialasid ühendavatest rohekoridoridest. Metsa raie rohevõrgustiku alal tuleb välistada ennekõike siis, kui raie on vastuolus rohevõrgustiku kaitseks planeeringutes või muudes õigusaktides seatud tingimustega (MS § 41 lg 8), sh kui raie tekitab keskkonnoahu, mida ei tule taluda (KeÜS § 10).

16. Seega peab Keskkonnaamet esiteks kontrollima, ega raie pole vastuolus planeeringus rohevõrgustiku toimimise tagamiseks määratud tingimuste või kitsendustega. Rohevõrgustiku esmane funktsioon on elurikkuse kaitse, juhul kui kohalik omavalitsus ei ole üldplaneeringus teisiti määranud. Seepärast, kui maakonna- või üldplaneeringust ei nähtu, et konkreetse rohevõrgustiku metsa ülesanne on naabreid häirivate keskkonnamõjude vältimine metsa naabruses, ei pea Keskkonnaamet raieloa menetluses omal initsiatiivil uurima, kuidas mõjutaks raie häiringute levimist ühelt ümbruskonna kinnistult teisele. Vahetult külgneva kinnistu omaniku (st naabri) õigusi tuleb üldplaneeringu eriregulatsiooni puudumisel häiringute aspektist kaaluda juhul, kui naaber tõendab, et rohevõrgustiku metsa raiumine toob häiringute tulemusena kaasa keskkonnoahu tema kinnistul. (RKHKo 10.06.2024 asjas nr 3-21-2074, p 15-16)

2024. a novembris tegi Tallinna ringkonnakohus ühes asjas siiski otsuse, milles ei rahuldanud keskkonnaühenduse kaebust metsateatise vaidlustamiseks rohevõrgustiku alal, kuna hindas, et väikeses mahus sanitaarraied ei saanud kujutada endast keskkonnoahu ([Tallinna RnK 7.11.2024 otsus asjas nr 3-22-350](#)).

2.3. Mets kui puhver kaitseks müra eest

2024. a kohtulahendites on ühe teemana tõusetunud metsaraie lubatavus juhul, kui mets kujutab endast puhvrit, mis kaitseb piirkonna elanikke müra eest.

Asjas nr 3-21-2074 käsitles Riigikohus kaebaja väidet, et metsa maharaiumise korral kaoks puhver plaanitava kaevandamisala ja tema kinnistu vahelt. Riigikohus leidis siiski, et kuna müratase kaebaja kinnistul jääks ka vaidlusaluse metsa maharaiumisel normtasemest allapoole, ei olnud kaebus põhjendatud. (RKHKo 10.06.2024 asjas nr 3-21-2074, p 19)

Asjas nr 3-24-1473 oli küsimuse all, kas Nursipalu harjutusvälja kõrval asuva metsa maharaiumise lubamisel tuli arvestada, et tegemist oli müra puhverdava metsaga. Selles asjas on kohtumenetlus pooleli ja sisulise otsuseni ei ole jõutud, ent lahendatud on esialgse õiguskaitse taotlust. Tallinna ringkonnakohus leidis, et vähemalt esialgsel hinnangul ei ole „võimalik väita, et „metsapuhvri“ säilitamisel pole mistahes seost Nursipalu harjutusväljalt lähtuva müraga ja selle potentsiaalsete leevendusmeetmetega. Kas militaarmüra leevendamiseks on harjutusvälja ja lähedalasuva küla vahelise metsa raiumata jätmise sobiv meede ja kas selle nõudmiseks on kaebajal subjektiivne õigus, on sisulise arutamise koht.“ (Tallinna RnK määrus 26.06.2024 asjas nr 3-24-1473 (Nursipalu EÕK), p 11)

Eeltoodust võib järeldada, et raieloa andmisel on üks kaalumist vajav asjaolu, kas metsa maharaiumisel võib olla mõju piirkonna müratasemele.

2.4. Piirangutega arvestamine militaaraladel

Nursipalu harjutusvälja rajamisega seotud kohtuvaidluste tõttu on praktikas lahendatud ka militaaraladel raiete lubamise küsimust.

Asjas nr 3-24-820 (Nursipalu) oli küsimuse all tee-ehituse tarbeks raadatava ala ulatus. Raieluba anti 30 m laiusega koridoris metsa raadamiseks. Kaebajaks olev MTÜ väitis, et haldusmenetluse dokumentides ei olnud selgitatud, millise laiusega peaks tee-ehituse tarbeks raadatav koridor olema ja miks on vajalik just sellise laiusega teekoridor. Ringkonnakohus nõustus kaebajaga ja leidis, et selle argumendi tõttu võivad kaebusel olla eduväljavaated, mistõttu tuleb rakendada esialgset õiguskaitset.

Ringkonnakohtu seisukohad olid järgmised:

15. Kaebaja viitab õigesti, et korralduses nr 266, arendusprogrammis ega keskkonnaülevaates ei ole täpsemalt selgitatud, millise laiusega peaks tee-ehituse tarbeks raadatav koridor olema ja miks on vajalik just sellise laiusega teekoridor. RKIK selgitas 27.03.2024 seisukohas (lk 6), et 30 m laiusega koridorid on vajalikud sõjaväelise väljaõppe läbiviimiseks. Täpsemalt selleks, et oleks võimalik tee ääres peatuda, jalastuda, liikuda taktikaliste masinatega ja harjutada teedelt mahaliikumist. See selgitus ei tugine samas raadamise alusdokumentidele. (---)

16. (---) Halduskohus on ebaõigesti leidnud, et küsimus 30 m laiuste teekoridoride vajalikkusest ei ole raielubade õiguspärasuse hindamisel asjassepuutuv. MS § 41 lg-test 8 ja 81 tulenevalt peab metsateatistega kavandatavad raadamistööd olema raielubade andmiseks kooskõlas MS § 32 lg 2 p-s 4 märgitud raadamise alusdokumentidega, milleks on praegusel juhul teedevõrgu rajamist puudutavas osas esmajoones harjutusvälja arendusprogramm. Asjaolu, et keskkonnaülevaade võimaldaks ilma täiendavate uuringute ja mõju hindamiseta põhimõtteliselt ka 30 m laiuste teekoridoride raadamist, ei tähenda, et keskkonnaülevaade annakski aluse metsa raadamiseks sellises ulatuses. Kuivõrd raadamise alusdokumentidest ei tulene vajadust enam kui 15 meetri laiuste teekoridoride järele, siis ei olnud KeA-l alust suuremas mahus raadamist lubada.

(---)

19. Kokkuvõttes on raielubade tühistamiseks esitatud kaebusel kavandatavate teekoridoride raadamise ulatust puudutavas osas ringkonnakohtu hinnangul arvestatavad eduväljavaated ning olukorras, kus raadamise alusdokumentidest ei nähtu, et harjutusvälja teedevõrgu rajamiseks oleks hädavajalik metsa raadamine enam kui 15 meetri laiuste teekoridoride ulatuses, ei saa riigikaitsehuvi pidada looduskaitsest huvist selgelt kaalukamaks. Seetõttu on põhjendatud HKMS § 251 lg 1 p 5 alusel keelata kavandatavate teekoridoride tarbeks metsa raadamine laiemalt kui 15 meetrit. Kohaldatav esialgse õiguskaitse abinõu vastab sisuliselt vaidlustatud raielubade täitmine osalisele peatamisele (HKMS § 251 lg 1 p 1).

([Tallinna RnK määrus 15.04.2024 asjas nr 3-24-820, p 15-19](#))

3. Raiete keskkonnamõju hindamine (Natura hindamine)

Asjas nr 3-21-1852 on Tallinna ringkonnakohus lahendanud Tartus Ihaste teel antud raielubade õiguspärasuse küsimust. Raielubade eesmärgiks oli võimaldada elamurajooni rajamist. Kaebajate üheks argumendiks oli, et raieala asub lähedal Ropka-Ihaste kaitsealale, mis on ühtlasi Natura ala, ning võib seda negatiivselt mõjutada.

Tallinna ringkonnakohus leidis, et kaebajad ei olnud esitanud teaduslikult usutavaid kahtlusi, et tegevusel võib olla oluline ebasoodne mõju, mistõttu kaebuse rahuldamiseks ei olnud alust. Täpsemalt oli Tallinna Ringkonnakohtu seisukoht järgmine:

19. Isegi kui jaatada kaebajate subjektiivset õigust nõuda Natura alale kaasneva keskkonnamõju hindamist või eelhindamist, ei ole kaebuse rahuldamiseks alust.

Riigikohus selgitas 20.03.2024 otsuses asjas nr 3-20-1329 (p 39), et ettevaatuspõhimõttest ei tulene, et välistada tuleb kuitahes spekulatiivsed kahtlused negatiivsest mõjust, sest see tooks kaasa vajaduse alati algatada Natura hindamine. Natura hindamise läbi viimata jätmise vaidlustamisel ei pea kaebaja tõendama, et kavandatud tegevus toob kaasa olulise ebasoodsa mõju Natura alale, kuid peab siiski esitama teaduslikust seisukohast usutava kahtluse, et tegevusel võib olla oluline ebasoodne mõju ala nendele tunnustele, mis on selle kaitse eesmärkide seisukohalt olulised, arvestades alal valitsevat olukorda ning kaitstavate elupaikade ja liikide haavatavust. Vastustaja hindas praegusel juhul raietega kaasnevat mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja veendus, et olulist mõju ala kaitse-eesmärgile ei kaasne. Metsateatiseid ei jää Natura 2000 võrgustiku alale. Vastustaja arvestas ahtalehise ängelheina elupaiga võimalikku kahjustamist kavandatud raiete poolt ja leidis, et need ei kahjusta selle elupaika ulatuses, mis ohustaks liigi säilimist, vastupidi – valgustingimuste paranemine loob soodsamad tingimused liigi edasiseks levikuks. Eraldisel nr 28 kavandatud raieala ja Kiigemäe mägi-piimputke püsielupaiga vahele jääb sõidutee ja kavandatud raie ei kahjusta teisele poole teed jääva püsielupaiga soodsat seisundit. Ringkonnakohus peab sellist hinnangut piisavaks, et eitada keskkonnamõju hindamise kohustuse puudumist. Kaebaja väidab, et üleujutusohu suurenemise tõttu võib lindude toidulauale kuuluvate kahepaiksete elukeskkond halveneda, kuid see kahtlus ei ole teaduslikust seisukohast usutav. Vaidlusalusele alale ei ole kaitse-eeskirja kehtestamisel seatud ühtki piirangut ning arvestades, et üldplaneeringuga ala arendamise lubamisega ei peetud oluliseks säilitada vaidlusaluse ala senine pinnase niiskusraie ja kahepaiksete elukeskkond, ei ole alust arvata, et linnustiku kaitse seisukohalt tuleks just seda ala pidada senises seisundis oluliseks.

(Tallinna RnK 16.05.2024 otsus asjas nr 3-21-1852, p 19)

LISA: Kasutatud kohtulahendite nimekiri

- 1) [Tallinna HK otsus 15.09.2023 asjas nr 3-23-522](#)
- 2) [Tallinna RnK otsus 21.12.2023 asjas nr 3-22-358](#)
- 3) [Tallinna RnK määrus 05.01.2024 asjas nr 3-22-369](#)
- 4) [Tallinna RnK määrus 12.01.2024 asjas nr 3-22-410](#)
- 5) [RKHKm 31.01.2024 asjas nr 3-22-1389](#)
- 6) [Tallinna RnK 15.02.2024 otsus asjas nr 3-21-2778 \(Palojärve\)](#)
- 7) [Tallinna HK määrus 18.03.2024 asjas nr 3-24-466 \(Juuliku mets, kaebetähtaeg\)](#)
- 8) [Tallinna RnK määrus 15.04.2024 asjas nr 3-24-820 \(Nursipalu, EÕK\)](#)
- 9) [Tallinna RnK 16.05.2024 otsus asjas nr 3-21-1852](#)
- 10) [Tallinna HK määrus 07.06.2024 asjas nr 3-24-1415](#)
- 11) [RKHKo 10.06.2024 asjas nr 3-21-2074](#)
- 12) [Tallinna HK otsus 18.06.2024 asjas nr 3-24-829](#)
- 13) [Tallinna RnK määrus 26.06.2024 asjas nr 3-24-1473 \(Nursipalu, EÕK\)](#)
- 14) [Tallinna RnK otsus 7.11.2024 asjas nr 3-22-350](#)